

UZASADNIENIE

W dniu 8 sierpnia 2018 roku powód Przedsiębiorstwo (...) spółka jawna z siedzibą w P. wniósł przeciwko pozwanym członkom zarządu (...) Sp. z o.o. w R.: R. M., B. K., M. C., R. T. pozew, domagając się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 777.635,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 28 listopada 2017 roku do dnia zapłaty. Jako podstawę prawną żądania powód podał art. 299 k. s. h. Powód stwierdził, że prowadził z (...) sp. z o.o. z siedzibą w R. współpracę gospodarczą i w okresie od września 2010 roku do stycznia 2011 roku wielokrotnie sprzedawał jej towary (artykuły spożywcze i opakowania). Z tego tytułu wystawił szereg faktur VAT, które podpisane zostały przez pracownika spółki. Należności wynikające z tych faktur do dnia dzisiejszego nie zostały zapłacone. Następnie, na skutek wniesionego przez powoda pozwu, w dniu 2 stycznia 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu. W dalszej kolejności na skutek ogłoszenia upadłości spółki postępowanie zostało najpierw zawieszona, a następnie umorzona.

Powód nie uzyskał zwrotu kwoty w łącznej wysokości 777.635,71 zł, co stanowi szkodę w jego majątku. Mając na uwadze treść art. 299 k. s. h., przy uwzględnieniu funkcji pełnionych pierwotnie przez pozwanych w pozwanej spółce, zdaniem powoda, pozwani: B. K., R. M., R. T. oraz M. C. ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania spółki w oparciu o ten przepis, a jednocześnie zasadne jest dochodzenie przez powoda roszczeń w stosunku do pozwanych z uwagi na wykreślenie spółki z rejestru przedsiębiorców.

Nadto, powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(pozew, k. 4-9)

W odpowiedzi na pozew z dnia 11 września 2018 roku oraz 21 września 2018 roku pozwani: B. K., R. M., R. T. oraz M. C. reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika wnieśli o oddalenie powództwa, zgłaszając następujące zarzuty:

1. nieistnienia zobowiązania powoda wobec spółki (...) sp. z o.o.,
2. przedawnienia roszczenia powoda wobec pozwanych,
3. braku odpowiedzialności pozwanego M. C. za zobowiązania spółki (...) sp. z o.o. powstałe od dnia 22 grudnia 2010 roku,
4. braku szkody po stronie powodowej,
5. braku winy pozwanych,
6. częściowego zaspokojenia powoda w postępowaniu upadłościowym,
7. nadużycia prawa podmiotowego,
8. błędu w wliczeniu należności głównej objętej żądaniem powództwa.

Pozwani wnieśli o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwani zarzucili błąd w wyliczeniach należności głównej, ponieważ suma należności z wszystkich faktur wynosiła 605.782,97 zł, a nie 605.782,98 zł. Pozwani podnieśli odnośnie zarzutu nieistnienia zobowiązania powoda, że wobec spółki roszczenie objęte niniejszym powództwem wygasło wskutek jego zaspokojenia. Spółka (...) sp. z o.o. w okresie od marca do maja 2012 roku zapłaciła powodowi wszystkie należności wynikające z faktur wymienionych przez powoda w pozwie. W imieniu powoda odbiór wszystkich wpłat

dokonywanych przez spółkę (...) sp. z o.o. pokwitował wspólnik uprawniony w 2012 roku do reprezentacji powoda - P. N.. Zgodnie z informacją ujawnioną w rejestrze przedsiębiorców, P. N. w dacie przyjmowania świadczenia był wspólnikiem uprawnionym do reprezentacji powodowej spółki. Dopiero na podstawie wyroku Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z dnia 12 grudnia 2013 roku P. N. został pozbawiony prawa do reprezentacji spółki. Pozwani podnieśli, że w dacie zgłoszenia wierzytelności syndykowi w postępowaniu o sygn. XIV GUp 1/13, roszczenie powoda było zaspokojone. Tym samym, dochodzenie przez powoda zapłaty należności wynikających z powołanych w pozwie faktur stanowi chęć bezpodstawnego wzbogacenia. Wymienione na liście wierzytelności zobowiązanie względem spółki (...) sp. z o.o. wygasło jeszcze przed zgłoszeniem przez zarząd ww. spółki wniosku o ogłoszenie upadłości, tj. przed dniem 18 października 2012 roku.

Poza tym, pozwani stwierdzili, że roszczenie powoda względem nich uległo przedawnieniu z uwagi na to, że odpowiedzialność członków zarządu na podstawie art. 299 § 1 k. s. h. ma charakter deliktowy i do przedawnienia tego roszczenia należy stosować art. 442¹ § 1 k. c. Zatem, termin przedawnienia roszczeń wobec członków zarządu spółki z o.o. rozpoczął bieg od momentu uzyskania przez wierzyciela świadomości, że wyegzekwowanie długu od spółki jest niemożliwe. W okolicznościach niniejszej sprawy tym momentem było obwieszczenie z dnia 17 stycznia 2013 roku w (...) o zgłaszaniu wierzytelności sędziemu komisarzowi w postępowaniu o sygnaturze XIV GUp 1/13. Ewentualnie taką cezurą czasową będzie obwieszczenie o złożeniu ostatecznego planu podziału funduszy masy upadłości (...) sp. z o. o. zamieszczone w Monitorze Sądowym i Gospodarczym w dniu 5 grudnia 2014 roku. Nadto, wpisy zamieszczone w KRS są powszechnie znane, a więc z chwilą dowiedzenia się o bezskuteczności egzekucji wierzycielowi (tj. powódce) jest znana, również osoba zobowiązana do naprawienia szkody.

Strona pozwana podniosła, również zarzut braku winy pozwanych za ewentualne niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie (w ocenie pozwanych wniosek ten został złożony w terminie) wskazując, że w 2010 r. ani roszczenie powódki, ani żadne inne zobowiązania spółki (...) sp. z o.o. nie były wymagalne.

Uzasadniając brak szkody, strona pozwana wskazała, że działania pozwanych w żaden sposób nie zmniejszyły majątku spółki, bowiem spółka nigdy nie miała żadnego majątku. Nadto, warunki ekonomiczne dla branży przetwórstwa mięsnego w okresie od co najmniej 2009 roku ulegały nieustannemu pogorszeniu. Wszelkie wydatki spółka pokrywała z bieżących przychodów, a pozwani z należytą starannością podejmowali odpowiednie działania, aby prowadzić działalność dłużność Spółki w jak najlepszy sposób.

Pozwany R. M. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki w dniu 18 października 2012 roku. Jak wynika z treści wniosku, jego złożenie było następstwem znacznego pogorszenia się warunków ekonomicznych dla branży przetwórstwa mięsnego. W 2012 roku średnia rentowność branży mięsnej nie przekroczyła około 2%. Ponadto, na spadek opłacalności przetwórstwa mięsnego wpływ miał też znaczny wzrost cen surowca mięsnego. Pozwani podnieśli, że w 2010 roku wynik finansowy dłużnej spółki był zdecydowanie dobry. Dopiero w 2011 roku nastąpił drastyczny spadek tej tendencji. Wskazali, że jedynymi wierzycielami spółki (...) sp. z o.o. byli jej udziałowcy, którzy odroczyli spółce termin spłaty zobowiązań. Wobec tego, najwcześniej wymagalne zobowiązania dłużnej spółki pochodziły z okresu styczeń - luty 2012 roku. W dacie składania wniosku o ogłoszenie upadłości wierzytelność powodowej spółki była wierzytelnością sporną - toczyła się sprawa sądowa, w której spółka (...) sp. z o.o. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty. W zaistniałej sytuacji pozwani nie mieli powodu, by składać wcześniej wniosek o ogłoszenie upadłości. Wniosek taki został złożony w terminie dwóch tygodni od powstania stanu niewypłacalności spółki.

W ocenie pozwanych, zachowanie powodowej spółki stanowi nadużycie przez nią prawa podmiotowego (art. 5 k.c.). Wskazuje na to okoliczność, iż spółka (...) sp. z o.o. spełniła w całości świadczenie do rąk uprawnionej osoby - wspólnika powoda P. N.. Ani dłużna spółka, ani tym bardziej pozwani nie mogą po raz drugi odpowiadać za to samo zobowiązanie. Kwestia rozliczeń między powodem a jej wspólnikiem jest wewnętrzną sprawą powodowej spółki. W toku postępowania upadłościowego powód zgłosił roszczenie, które zostało wpisane na listę wierzytelności, w sytuacji gdy zobowiązanie dłużnej spółki wobec powoda wygasło wskutek jego wykonania. W ocenie pozwanych w tych okolicznościach roszczenie powoda stanowi nadużycie prawa sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

(odpowiedź na pozew, k. 93-98v, k. 137-142v)

Pismem z dnia 4 października 2018 roku oraz 15 listopada 2018 roku powód ustosunkowując się do twierdzeń zawartych w odpowiedzi na pozew podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Powód wskazał, że zarzut nieistnienia zobowiązania jest bezpodstawny, ponieważ roszczenie powoda zostało potwierdzone zarówno w wydanym w dniu 4 stycznia 2012 r. nakazie zapłaty, jak również na liście wierzytelności. Powód podniósł, że na jego rzecz nie wpłynęły żadne kwoty od pozwanych z tytułu faktur wymienionych w pozwie.

(pismo procesowe z 4 października 2018 r., k. 156-166; pismo procesowe z 15 listopada 2018 r., k. 219-224)

W dalszym toku postępowania strona pozwana i powodowa podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(stanowisko strony pozwanej, e-protokół z rozprawy z 16 października 2018 r., czas nagrania od 00:02:31, płyta CD k. 201; stanowiska stron, e-protokół z rozprawy z 28 marca 2019 r., czas nagrania od 00:02:27, płyta CD k. 309)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Przedsiębiorstwo (...) i (...) spółka jawna w P. prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt.

Spółka ta powstała na skutek przekształcenia się Przedsiębiorstwa (...) spółki cywilnej P. N. i I. N. z mocy uchwały z dnia 11 kwietnia 2001 roku.

Wspólnikami powodowej spółki są I. N. i P. N..

(odpis z KRS Przedsiębiorstwa (...) i (...) Spółki Jawnej w P., k. 11-11v, 13-14v)

P. N. pozostawał w związku małżeńskim z I. N. od 1991 roku; małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 lutego 2011 roku (w sprawie o sygn. akt III C 2095/10). Jednak, już w sierpniu 2008 r. I. N. i P. N. znieśli wspólność majątkową małżeńską, zawierając umowę o rozdzielności majątkowej – w formie aktu notarialnego. I. N. nalegała na ustanowienie rozdzielności majątkowej; stosunki między ówczesnymi małżonkami stopniowo pogarszały się.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13; zeznania świadka P. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:19:00, płyta CD k. 309; przesłuchanie I. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:54:36, płyta CD k. 309)

W dniu 2 maja 2001 r. wyżej wymienieni zawarli umowę o zawiązaniu spółki jawnej pod firmą „Przedsiębiorstwo (...) i (...) Spółka jawna”. W myśl § 9 powyższej umowy, do reprezentacji spółki w zakresie czynności przekraczających zwykły zarząd wymagane było współdziałanie obojga współników lub jednego współnika i prokurenta, do czasu powołania prokurenta.

P. N. był, również od dnia 3 grudnia 2008 r. współnikiem (...) sp. z o. o. jako osoba fizyczna. Przystąpił do tej spółki jako kolejny współnik po podwyższeniu kapitału zakładowego z kwoty 60.000 złotych do kwoty 300.000 złotych (to jest o kwotę 240.000 złotych) i utworzeniu nowych 240 udziałów po 1.000 złotych każdy. Objął on 78 nowych udziałów i pokrył te udziały wkładem pieniężnym.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13)

Z wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wynika, że ujawnieni jako członkowie w zarządzie spółki byli:

- M. C. – w okresie od czerwca 2002 roku do stycznia 2009 roku oraz od stycznia 2010 roku do grudnia 2010 roku,
- R. M. – w okresie od stycznia 2009 roku do listopada 2015 roku,
- P. N. – w okresie od stycznia 2009 roku do maja 2011 roku,
- B. K. – w okresie od grudnia 2010 roku do maja 2011 roku,
- R. T. – od maja 2011 roku do listopada 2015 roku.

(odpis z (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R., k. 169-182)

(...) sp. z o.o. pozostawała w stosunkach gospodarczych ze spółką (...) od 2009 roku przez okres trzech lat. Przedsiębiorstwo (...) i P. N. sp. j. posiada wierzytelność należną od (...) sp. z o.o. w kwocie łącznej **605.782,98 zł** z tytułu sprzedaży towarów. Dostawy te realizowane były w okresie od 10 sierpnia 2010 r. (pierwsza faktura na kwotę 3.019,50 złotych płatność w terminie 30 dni) do 20 grudnia 2010 r. (na kwotę 11.454,58 złotych - ta ostatnia, w odróżnieniu od wszystkich poprzednich, miała już krótszy termin płatności -14 dni).

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 18 85-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13 ; zeznania świadka P. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:19:00, płyta CD k. 309; przesłuchanie I. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:54:36, płyta CD k. 309)

Sprzedaż towarów spółce (...) Sp. z o.o. następowała z inicjatywy P. N. I. N. (która przygotowywała faktury) zwracała mu uwagę na powiększającą się kwotę niezapłaconych wierzytelności. Zdaniem P. N. nie było zagrożenia w odzyskaniu tych pieniędzy, skoro on był udziałowcem w (...) Sp. z o.o.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13)

Dnia 18 kwietnia 2011 r. na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników (...) sp. z o.o., ze względu na potrzeby finansowe spółki, została podjęta uchwała o dopłatach wspólników do kapitału zakładowego proporcjonalnie do posiadanych udziałów. P. N. na mocy tej uchwały był zobowiązany do zapłaty 780.000 zł.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13; zeznania świadka P. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:19:00, płyta CD k. 309;

Tego samego dnia, tj. 18 kwietnia 2011 r., P. N. przedłożył (...) sp. z o.o. pisemne oświadczenie o zarachowaniu na poczet jego dopłat do kapitału zakładowego (...) sp. z o.o. wierzytelności przysługujących Przedsiębiorstwu (...) i P. N. sp.j. od (...) sp. z o.o. w łącznej kwocie 605.782,98 zł.

W dniu 26 kwietnia 2011 r. została zawarta ugoda pomiędzy (...) sp. z o.o. a Przedsiębiorstwem (...) i P. N. sp. j., reprezentowaną przez P. N. (który podpisał ugode). Na mocy ugody zadłużenie (...) sp. z o.o. względem A. sp. j. w wysokości 605.782,98 zł zostało rozłożone na raty, a termin płatności pierwszej raty przypadał na dzień 31 marca 2014 r. (...) sp. z o.o. przy podpisywaniu ugody reprezentował prokurent - M. C.. M. C. posiadał wiedzę, że wierzytelności powodowej spółki zostały zarachowane na poczet dopłat do kapitału zapasowego. Ugoda została podpisana z inicjatywy P. N..

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13)

I. N. nie podpisała ugody.

(przesłuchanie strony powodowej I. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:54:36, płyta CD k. 309)

Zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego Przedsiębiorstwa (...) i (...) Spółki Jawnej z siedzibą w P., do reprezentacji spółki uprawnieni byli wszyscy wspólnicy, przy czym do składania oświadczeń woli w zakresie czynności przekraczających zakres zwykły zarządu wymagane było współdziałanie obojga wspólników, czyli P. N. oraz I. N..

(okoliczność bezsporna)

Powód Przedsiębiorstwo (...) i P. N. sp. j. posiadał zobowiązania wobec innych podmiotów (tj. (...) Bank (...) S.A. w W.) i w związku z brakiem płatności zaległości toczyły się wobec powoda postępowania egzekucyjne.

(pisma egzekucyjne, k. 64-65; przesłuchanie strony powodowej I. N., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 00:54:36, płyta CD k. 309)

Powód pozostawał w stosunkach gospodarczych z (...) sp. z o.o., wobec której był dłużnikiem i w związku z brakiem płatności wobec niego prowadzona była egzekucja komornicza.

W dniu 31 sierpnia 2011 r. I. N., działając w imieniu A. sp. j., wystąpiła do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o wydanie nakazu zapłaty przeciwko (...) sp. z o.o. o zapłatę kwoty 605.782,98 zł, powołując się na okoliczność, iż pozwana spółka, mimo wysyłanych wezwań do zapłaty należności nie zapłaciła.

Dnia 4 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie X GNc 770/11 wydał nakaz zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu. Przed uprawomocnieniem się nakazu zapłaty, A. sp. j. reprezentowana wyłącznie przez P. N., w piśmie wniesionym do tegoż Sądu w dniu 1 lutego 2012 r., cofnęła pozew. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 29 lutego 2012 r. uznał cofnięcie pozwu za skuteczne i dopuszczalne oraz uchylił wydany nakaz zapłaty i umorzył postępowanie w sprawie. Na skutek zażalenia wniesionego przez A. sp. j. reprezentowaną przez I. N., Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z dnia 6 czerwca 2012 r. w sprawie I ACz 757/12 orzekł, że cofnięcie powództwa, jako czynność rozporządzająca dużą kwotą, wymagała zgodnie z umową A. sp. j. współdziałania obojga wspólników i uchylił postanowienie Sądu Okręgowego uchylające nakaz zapłaty.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13; kopia nakazu zapłaty z dnia 4 stycznia 2012 r. wydanego w sprawie o sygn. akt X GNc 770/11, k. 15-17)

Jednak, jeszcze przed wydaniem postanowienia w dniu 29 lutego 2012 r. przez Sąd Okręgowy, ze strony pozwanego wpłynęło pismo (datowane na dzień 26 stycznia 2012 r.) zawierające zarzuty od nakazu zapłaty. W tych zarzutach firma (...) sp. z o.o. powołała się na fakt, iż zawarta została ugoda między dłużnikiem i wierzycielem, którą dług rozłożono na raty z terminem wymagalności pierwszej raty, który jeszcze nie nadszedł, a więc świadczenie nie było wymagalne, a pozew był przedwczesny. Do zarzutów dołączono ugodę z dnia 26 kwietnia 2011 r. (opisaną powyżej).

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13)

Wyżej wspomniane zarachowanie - na poczet dopłat P. N. do kapitału zakładowego (...) sp. z o.o. - zostało wycofane 31 grudnia 2011 r. z ksiąg rachunkowych (...) sp. z o.o. przez I. K., który świadczył usługi księgowe dla (...) sp. z o.o. Uzyskał on bowiem informację, iż w postępowaniu sądowym dochodzone były te wierzytelności przez firmę Przedsiębiorstwo (...) i P. N. sp. j., a więc zarachowanie nie powinno mieć skutków.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13)

P. N., w okresie od 15 marca 2012 r. do 28 maja 2012 r. w K. H. w woj. (...) oraz w R. w woj. (...) odebrał jako należne Przedsiębiorstwu (...) i P. N. sp. j. z siedzibą w P. środki pieniężne w kwocie 605.782,98 zł wypłacone mu przez (...) sp. z o.o. na podstawie dowodów wypłat KW w dniach:

- 15.03.2012 r. - KW (...) - na kwotę 30.000 złotych,
- 22.03.2012 r. - KW (...) - na kwotę 57.463,69 złotych,
- 26.03.2012 r. - KW (...) - na kwotę 59.213, 07 złotych,
- 06.04.2012 r. - KW (...) - na kwotę 59.580,56 złotych,
- 19.04.2012 r. - KW (...) - na kwotę 60.000 złotych,
- 23.04.2012 r. - KW (...) - na kwotę 60.804,66 złotych,
- 04.05.2012 r. - KW (...) - na kwotę 55.832, 73 złote,
- 08.05.2012 r. - KW (...) - na kwotę 63.635,81 złotych,
- 14.05.2012 r. - KW (...) - na kwotę 59.393,19 złotych,
- 25.05.2012 r. - KW (...) - na kwotę 49.924,87 złotych,
- 28.05.2012 r. - KW (...) - na kwotę 49.934, 40 złotych.

Powyższe dokumenty KW wystawiła B. K., członek zarządu (...) sp. z o.o. a odbiór pieniędzy pokwitował za każdym razem P. N..

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13; przesłuchanie pozwanej B. K., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 01:36:31, płyta CD k. 309)

P. N. nie przekazał żadnych środków pieniężnych spółce (...) i P. N. sp. j. z siedzibą w P., tylko wpłacił je do kasy (...) sp. z o.o. tytułem wykonania osobistego zobowiązania - dopłat do kapitału zakładowego (...) sp. z o.o. Zostało to potwierdzone i zaksięgowane przez dokumenty KP wystawione przez B. K.. Dowody wpłat KP opiewały na łączną kwotę 605.782,98 zł i wystawione zostały w tych samych dniach i opiewały na te same kwoty, co wystawione dokumenty KW. B. K. pokwitowała przyjęcie pieniędzy na dokumentach KP. Wypłaty KW były na rzecz Przedsiębiorstwa (...) i P. N. sp. j. , a wpłaty KP - od P. N.. Wypłaty i wpłaty odbyły się bezgotówkowo.

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13; przesłuchanie pozwanej B. K., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 01:36:31, płyta CD k. 309; przesłuchanie pozwanego M. C., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 02:10:03, płyta CD k. 309; przesłuchanie pozwanego R. M., e-protokół z rozprawy z dnia 28 marca 2019 roku, czas nagrania od 02:28:26, płyta CD k. 309)

W dniu 18 października 2012 roku do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w R. obejmującą likwidację jej majątku, złożony przez ówczesnego prezesa zarządu tej spółki R. T. oraz członka zarządu R. M..

(wniosek o ogłoszenie upadłości, k. 3-8 załączonych akt sprawy o sygn. XIV GUp 1/13)

Po **ogłoszeniu upadłości** (...) sp. z o. o., (upadłość likwidacyjną ogłoszono 2 stycznia 2013 r.) syndyk masy upadłości (J. K.) zamieścił na liście wierzytelności wierzytelność wobec Przedsiębiorstwa (...) i P. N. sp. j. w wysokości 605.782,98 złotych oraz odsetki i koszty - ponad 240.00 złotych.

Z drugiej strony - spółka (...) sp. z o.o. wzywała P. N. do uregulowania dopłat (początkowo pozostałej części - do kwoty 780.000 złotych, a następnie syndyk zamierzał dochodzić od oskarżonego całości tej kwoty dopłaty do kapitału).

(uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1885-1992 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13; postanowienie z dnia 2 stycznia 2013 r. wydane przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt XIV GU 114/12; ostateczny oraz drugi ostateczny plan podziału funduszków masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej, k. 280, 325 załączonych akt sprawy o sygn. XIV GUP 1/13)

W dniu 17 stycznia 2013 roku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zamieszczono obwieszczenie o zgłoszeniu wierzytelności Sędziemu komisarzowi w postępowaniu o sygn. XIV GU 1/13.

(wyciąg z (...) z dnia 17 stycznia 2013r. k. 15-17 załączonych akt sprawy o sygn. XIV GUP 1/13)

W dniu 5 grudnia 2014 roku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zamieszczono obwieszczenie o złożeniu ostatecznego planu podziału funduszy masy upadłości (...) sp. z o. o.

(kopia wyciągu z (...) z 5 grudnia 2014 roku, k. 126-127)

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi stwierdził zakończenie postępowania upadłościowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w R. uzasadniając, że został wykonany ostateczny plan podziału. Wierzytelność upadłej spółki wobec P. N. nie została wyegzekwowana z uwagi na to, że P. N. nie posiadał majątku, z którego możliwe byłoby prowadzenie egzekucji.

(postanowienie z dnia 7 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt XIV GU 1/13, k. 382 załączonych akt sprawy o sygn. XIV GU 1/13)

Wobec P. N. toczyło się postępowanie karne, został on oskarżony o przewłaszczenie mienia. Po przeprowadzeniu postępowania sądowego P. N. został uznany za winnego dokonanego zarzucanego mu czynu z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 294 § 1 k.k. na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 roku wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13.

(wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 roku wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13, k. 1878-1879 akt sprawy o sygn. akt XVIII K 75/13)

Powód wzywał: R. M., R. T., B. K. i M. C. do zapłaty kwoty ponad 700.000,00 zł stanowiącej odszkodowanie z tytułu niedopełnienia obowiązku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (...) sp. z o.o. z uwagi na brak możliwości zaspokojenia z majątku tej spółki.

(pisma, k. 42-54)

Powyższych ustaleń faktycznych dokonano na podstawie powołanych wyżej dokumentów złożonych do akt sprawy, które nie zostały skutecznie zakwestionowane przez żadną ze stron, jak również dokumentów pozyskanych przez Sąd z akt postępowania sądowego toczącego się przed tut. Sądem (sygn. akt XVIII K 75/13) oraz postępowań upadłościowych (sygn. akt XIV GU 114/12, XIV GUP 1/13), na które powołano się w treści uzasadnienia, a także na podstawie osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań świadka P. N. oraz dowodu z przesłuchania stron postępowania: strony powodowej, którą reprezentowała I. N. oraz strony pozwanej: R. M., R. T., B. K. i M. C..

W toku postępowania dopuszczony został dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów na okoliczność ustalenia, czy w okresie, gdy pozwani byli członkami zarządu majątek spółki uległ jakiegokolwiek zmianie. Jednakże, ale w świetle ustalenia spornych okoliczności, że kwota 605.782,98 zł przysługująca powodowej spółce została wypłacona przez spółkę (...) Sp. z o.o. P. N. celem zapłaty należności na rzecz powodowej spółki; dowód ten został pominięty, ponieważ zmierzał jedynie do przedłużenia postępowania.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka Z. S., ponieważ w świetle poczynionych ustaleń faktycznych nie zmierzał do wyjaśnienia spornych okoliczności.

Ponadto dokumenty złożone przez strony, które nie zostały uwzględnione przy ustalaniu stanu faktycznego zostały pominięte, jako niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

Podstawa prawna roszczenia strony powodowej wynika z art. 299 § 1 k. s. h. zgodnie z którym, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Z kolei po myśli § 2 powyższego przepisu, członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.

Zgodnie z przeważającym stanowiskiem doktryny i orzecznictwem, odpowiedzialność normowana przez przytoczony powyżej art. 299 k. s. h., określana jest jako szczególny przypadek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy (zob.: uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 136 i powołane w niej orzeczenia Sądu Najwyższego, a z późniejszego orzecznictwa - wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2007 r., III CSK 2/2007, niepubl.). Specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się w tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody. Wystarczające będzie przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999 nr 12, poz. 203) oraz wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna. Z omawianej regulacji wynika zatem domniemanie poniesienia przez wierzyciela szkody w wysokości niewyegzekwowanej wobec spółki wierzytelności. Dodać należy, że domniemaniami w świetle regulacji art. 299 k. s. h. są objęte również: związek przyczynowy między szkodą wierzyciela, a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez członka zarządu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22; z 14 lutego 2003 r., IV CKN 1779/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 76 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07).

Członkowie zarządu w oparciu o powołany przepis ponoszą odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania spółki, które powstały bądź istniały w czasie pełnienia funkcji członka zarządu. Z kolei według treści art. 299 § 2 k.s.h., członek zarządu spółki może się uwolnić od odpowiedzialności jeżeli wykaże, że:

- we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że
- niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że

- pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Z konstrukcji powołanego przepisu jednoznacznie wynika, iż mamy do czynienia z domniemaniem odpowiedzialności członka zarządu za szkodę, która jednak nie jest odpowiedzialnością solidarną członka zarządu i spółki, a jedynie ewentualnie odpowiedzialnością solidarną członków zarządu, w przypadku gdy organ ten jest wieloosobowy.

Przesłankami tej odpowiedzialności są:

- szkoda,
- istnienie zobowiązania spółki z o.o.,
- bezskuteczność egzekucji z majątku spółki,
- związek przyczynowy między szkodą a niezłożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości (lub zbyt późnym jego złożeniem).

Przesłanka wystąpienia szkody jest objęta domniemaniem, a zatem wierzyciel, chcąc skierować egzekucję do majątku członka zarządu spółki, nie musi udowadniać poniesienia jakiegokolwiek szkody związanej z niezłożeniem lub opóźnionym złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości (wystarczające będzie, że wykaże bezskuteczność egzekucji z majątku spółki) (vide: wyrok SN z dnia 21 września 2005 roku, V CK 129/05, MoP 2005, Nr 20, s. 972; wyrok SA w Krakowie z dnia 31 stycznia 2013 roku, I ACA 1367/12, L.).

Konstrukcja przytoczonego przepisu skutkuje określonym rozkładem ciężaru dowodu w opartym na nim procesie. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powód powinien zatem udowodnić, że prowadzona przez niego egzekucja przeciwko określonej spółce z o.o. okazała się bezskuteczna oraz że pozwani są członkami zarządu tej spółki lub byli nimi w czasie, w którym spółka zaciągnęła zobowiązanie, z którym związana była późniejsza bezskuteczna egzekucja przeciwko spółce. Na stronie pozwanej zaś spoczywa ciężar wykazania przynajmniej jednej z wymienionych w tym przepisie okoliczności uwalniających członka zarządu spółki od odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa nie udowodniła okoliczności warunkujących możliwość dochodzenia roszczeń od pozwanych na podstawie art. 299 k. s. h. Powód nie wykazał bowiem istnienia swojej wierzytelności względem spółki (...) Sp. z o.o. ani nie wykazał, że egzekucja prowadzona przeciwko spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. okazała się bezskuteczna.

W orzecznictwie i doktrynie wskazuje się, że wykazanie bezskuteczności egzekucji może odbyć się na podstawie wszelkich dowodów, o ile tylko wynika z nich niekorzystna sytuacja finansowa dłużnika, nie rokująca spłaty zobowiązań. Nie jest zatem w tych przypadkach konieczne inicjowanie postępowania egzekucyjnego w celu uzyskania postanowienia komornika o umorzeniu egzekucji wobec jej bezskuteczności.

Utrwalony natomiast pozostaje pogląd, że odpowiedzialność członków zarządu uzależniona jest w pierwszym rzędzie od istnienia tytułu wykonawczego przeciwko samej spółce. W tym zakresie Sąd podziela w całości powoływaną wyżej uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1999 r. (III CZP 10/99), podzielaną w późniejszych orzeczeniach tego Sądu, w której stwierdził on, że wierzyciel powołujący się na bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce z o.o. nie może pozwać członka zarządu tej spółki na podstawie art. 298 § 1 k.h. (aktualnie 299 k.s.h.) bez uprzedniego uzyskania tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce. Skoro bowiem wymieniony przepis uzależnia możliwość wystąpienia z przewidzianym w nim roszczeniem od "okazania się" bezskuteczności egzekucji, to jego hipoteza niewątpliwie obejmuje uprzednie wszczęcie egzekucji, a tym samym jeszcze wcześniejsze uzyskanie tytułu wykonawczego.

Powód upatruje istnienia zobowiązania (...) Sp. z o.o. w R. w nieprawomocnym nakazie zapłaty wydanym przeciwko (...) sp. z o.o. w R. na kwotę 605.782,98 zł z odsetkami. Na podstawie nakazu nie było prowadzone postępowanie

egzekucyjne, bowiem nakaz ten nie uprawomocnił się, a wierzytelność powoda została zgłoszona w toku postępowania upadłościowego spółki (...) Sp. z o.o., ale nie doszło do jej zaspokojenia z uwagi na brak majątku P. N.. W toku postępowania Sąd opierał się również do dowodach z dokumentów w postaci prawomocnego wyroku skazującego z uzasadnieniem, wydane w sprawie karnej (sygn. akt XVIII K 75/13), który w świetle art. 11 k.p.c. wiąże sąd w postępowaniu cywilnym.

W przedmiotowej sprawie sporne było istnienie zobowiązania spółki (...) Sp. z o.o. w R. wobec powoda.

W doktrynie uznaje się, że istnienie zobowiązania spółki z o.o. jest warunkiem sine qua non do pociągnięcia członka zarządu do odpowiedzialności (T. Szczurowski w: Jara, Komentarz KSH, 2018, art. 299, Nb 16). Z kolei A. K. (w: A. Mariański, A. Karolak, Odpowiedzialność, s. 26) przyjął stanowisko, zgodnie z którym istnienie zobowiązania określa jako samodzielną przesłankę jedynie wówczas, gdy bezskuteczność egzekucji nie została formalnie stwierdzona (komentarz do art. 299 ksh, t. IIB red. Opalski 2018, wyd. 1/Pabis, Legalis).

W rozpoznawanej sprawie strona pozwana zdołała wykazać, że roszczenie powódki wobec spółki (...) Sp. z o.o. nie istnieje, ponieważ wygasło na skutek spełnienia go przez P. N. działającego w imieniu (...) Sp. z o.o. W okresie od marca do maja 2012 roku (...) Sp. z o.o. przekazywała P. N. w sumie kwotę 605.782,98 zł celem zaspokojenia zobowiązań spółki względem powodowej spółki. Natomiast odbiór wszystkich wpłat podejmowany był przez P. N. – reprezentującego powodową spółkę, w której zarządzie zasiadał. Od P. N. pokwitowano przyjęcie pieniędzy na pokrycie należności od niego przypadających tytułem dopłat na podwyższenie kapitału zakładowego w spółce.

Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, że prawo do reprezentacji Przedsiębiorstwa (...) i (...) spółki jawnej w P. mają wszyscy wspólnicy, przy czym do składania oświadczeń woli w zakresie czynności przekraczających zakres zwykły zarządu wymagane było współdziałanie obojga wspólników, czyli P. N. oraz I. N..

Rozważając kwestie prawne reprezentacji P. N. w przedmiotowej sprawie należało podnieść, czy ów wspólnik powodowej spółki jawnej umocowany był do dokonania czynności „sam ze sobą” powierzając sobie, jako członkowi zarządu spółki (...) Sp. z o.o. kwotę należną powodowej spółce.

Spółka jawna jako jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa (art. 8 § 1 k.s.h.) przyznaje zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych, jest samodzielnym podmiotem prawa cywilnego (art. 33¹ k.c.), który występuje w obrocie cywilno-prawnym reprezentowany przez wspólników i innych przedstawicieli. Zaś zgodnie z art. 29 § 1 k.s.h. każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę. Prawo wspólnika do reprezentowania spółki dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki (§ 2.), a więc również przyjmowanie spleconych zobowiązań dłużników spółki.

(...) spółki jawnej może być pozbawiony prawa reprezentowania wyłącznie na podstawie postanowienia umowy spółki (art. 30 § 1 k.s.h.) lub na mocy prawomocnego orzeczenia sądu wydanego z ważnych powodów dotyczących określonego wspólnika (art. 30 § 2 k.s.h.). (...) spółki jawnej należy kwalifikować jako jej przedstawiciela ustawowego.

W świetle powyższego spółkę jawną może, co do zasady, reprezentować każdy wspólnik. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, wspólnik mający prawo reprezentacji może działać w imieniu spółki samodzielnie. Czynności reprezentacji z natury rzeczy odnoszą się do stosunków zewnętrznych spółki, co wynika też z umiejscowienia przepisu art. 29 w rozdziale dotyczącym stosunku spółki do osób trzecich. Prawo reprezentacji spółki ma znaczenie nie tylko dla kompetencji do dokonywania czynności prawnych w imieniu spółki, ale również dla przyjmowania oświadczeń woli składanych przez osoby trzecie bądź też samych wspólników (zob. art. 61 § 3 k.s.h.).

W sytuacji gdy wspólnik reprezentuje spółkę w sprawach, w których nie przysługują mu kompetencje do prowadzenia spraw spółki, a mianowicie pozbawiony jest tego prawa umownie (np. w razie podziału zadań wspólników) lub działa w zakresie przekraczającym zwykle czynności spółki bez uprzedniej uchwały wszystkich wspólników bądź też pomimo sprzeciwu innego wspólnika, czynność prawna dokonana w imieniu spółki jest ważna. Wspólnik ten może jednak ponosić w takiej sytuacji odpowiedzialność wobec spółki (kom. do art. 29 k.s.h., B. 2019, wyd. 6/N.-J., L.).

W celu dokonania oceny, czy P. N. działał z przekroczeniem zwykłych czynności spółki należy wskazać, czym są czynności zwykłego zarządu spółki. Zakres "zwykłych czynności spółki" ustala się z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku. O tym, czy dana czynność należy do "zwykłych" czynności spółki, rozstrzygać może zwłaszcza rodzaj, zakres i rozmiary działalności spółki, skutki danej czynności dla spółki itp. (komentarz do art. 42 k.s.h. Bieniański 2019, wyd. 6/Nita-Jagielski, Legalis).

Jeżeli w sprawach nieprzekraczających zwykłych czynności spółki wymagana jest uchwała wspólników, konieczna jest jednomyślność wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki (art. 42 k.s.h.).

W spółce jawnej obowiązuje zasada, że działania mieszczące się w zakresie zwykłych spraw spółki mogą być podejmowane samodzielnie przez każdego ze wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki (art. 39 § 2 KSH). W pewnych sytuacjach konieczne jest jednak rozstrzygnięcie zwykłej sprawy uchwałą wspólników. Ma to miejsce w razie zgłoszenia przez innego wspólnika sprzeciwu wobec prowadzenia danej sprawy przez wspólnika (art. 39 § 3 KSH). Również umowa spółki może przewidywać rozstrzygnięcie określonych zwykłych spraw uchwałą wspólników prowadzących sprawy spółki

W świetle powyższego ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że P. N. był uprawniony do reprezentowania powodowej spółki, a jego czynności polegające na odbieraniu wpłat dokonywanych przez (...) Sp. z o.o. mieszczą się w zakresie czynności zwykłego zarządu spółki. W toku postępowania ustalono bowiem, P. N. w okresie od 15 marca 2012 r. do 28 maja 2012 r. odbierał jako należne Przedsiębiorstwu (...) i P. N. sp. j. z siedzibą w P. środki pieniężne w kwocie 605.782,98 zł wypłacone mu przez (...) sp. z o.o. na podstawie dowodów wypłat KW. Za każdym razem pokwitował on odbiór pieniędzy. Natomiast z uwagi na to, że nie przekazał żadnych środków pieniężnych spółce (...) i P. N. sp. j. z siedzibą w P., tylko wpłacił je do kasy (...) sp. z o.o. tytułem wykonania osobistego zobowiązania - dopłat do kapitału zakładowego (...) sp. z o.o. został on skazany za dokonanie zarzucanego mu czynu z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 294 § 1 k.k. na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 sierpnia 2013 roku wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII K 75/13.

Zatem w świetle powyższych okoliczności nie można uznać, że zobowiązanie spółki (...) Sp. z o.o. nie zostało wykonane.

Skoro zobowiązanie powoda wygasło na skutek jego spełnienia, nie sposób uznać odpowiedzialności członków zarządu za to zobowiązanie na podstawie art. 299 k. s. h. Powodowa spółka bowiem nie może domagać się zaspokojenia swojego roszczenia od pozwanych powołując się na nieterminowe zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości w przypadku, gdy P. N. występujący zarówno po stronie powodowej spółki (w zarządzie spółki oraz jako jej wspólnik) jak i spółki (...) Sp. z o.o. odebrał środki pieniężne od jednej spółki, które zarachowano na poczet zobowiązania wobec powodowej spółki. Natomiast za działanie P. N., noszące znamiona przewłaszczenia mienia (art. 284 § 2 kk) nie mogą ponosić odpowiedzialności pozwani w niniejszej sprawie. Wewnętrzne sprawy powodowej spółki pomiędzy jej wspólnikami, nie mogą przekładać się na obarczenie odpowiedzialnością członków zarządu spółki (...) Sp. z o.o. w R.. Na rzecz zobowiązania względem powodowej spółki bowiem dłużna spółka (...) sp. z o.o. przekazała mu kwotę 605.782,98 zł.

Ukształtowanie odpowiedzialności członków zarządu w formie deliktowej odpowiedzialności ponoszonej na zasadzie winy (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 roku, III CZP 72/08) ma bowiem na celu zagwarantowanie wierzycielom spółki dodatkowej ochrony w przypadku gdy egzekucja wszczęta przeciwko spółce nie doprowadziła do zaspokojenia ich wierzytelności z powodów zawinionych przez członków zarządu spółki. Szkoda w rozumieniu art. 299 § 2 k. s. h. polega na obniżeniu, wskutek tego, że z winy członków zarządu nie doszło we właściwym czasie do zgłoszenia upadłości lub wszczęcia postępowania układowego – potencjału majątkowego spółki powodującego niemożność wyegzekwowania ciążyących na niej zobowiązań. Członkowie zarządu odpowiadają wobec wierzyciela za tak właśnie pojmowaną szkodę.

Mając na uwadze powyższe nie można przyjąć, że po stronie powodowej powstała szkoda polegająca na obniżeniu potencjału majątkowego spółki powodującego niemożność wyegzekwowania ciążyących na niej zobowiązań, wskutek tego, że z winy pozwanych członków zarządu nie doszło we właściwym czasie do zgłoszenia upadłości.

W ocenie Sądu pozwani nie ponoszą winy za ewentualne niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie. Rację należy przyznać pozwany, że zobowiązanie spółki (...) Sp. z o.o. wygasło jeszcze przed zgłoszeniem przez jej zarząd wniosku o ogłoszenie upadłości, tj. przed dniem 18 października 2012 roku. Nadto w 2011 roku doszło do podpisania ugody przez P. N. z powodową spółką, przewidującej rozłożenie zadłużenia na raty z terminem pierwszej raty na rok 2014. Natomiast wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony przez R. T. i R. M. w dniu 18 października 2012 roku, zatem nie można uznać, że został złożony w niewłaściwym czasie.

Nadto pozwani jako członkowie zarządu byli oni przekonani, że dłużna spółka spełniła na rzecz powodowej spółki świadczenie, co wynikało z potwierdzenia wpłat KP, akceptowanych i podpisywanych przez P. N..

Na marginesie zaznaczyć należy, że zachowanie P. N. nie można zakwalifikować jako skuteczne potrącenie wzajemnych wierzytelności, ponieważ w świetle treści art. 498 § 1 k.p.c. nie została spełniona przesłanka tożsamości stron – nie są jednocześnie dłużnikami i wierzycielami powodowa spółka oraz (...) sp. z o.o.. Przedsiębiorstwo (...) i P. N. sp. j. jest wierzycielem (...) sp. z o.o., ale nie jest jej dłużniczką. Z kolei P. N. jest dłużnikiem (...) sp. z o.o., ale nie jest jej wierzycielem.

Natomiast umieszczenie wierzytelności powodowej spółki na liście wierzytelności, nie oznacza, że wierzytelność ta przysługiwała powodowej spółce. Bowiern akty bezprawia cywilnego, które jednocześnie są przestępstwami, są odwracalne i są możliwe dzięki choćby skardze pauliańskiej.

Zatem mając na uwadze powyższe okoliczności uznać należało, że zachowanie powoda, który w niniejszym postępowaniu dochodził obciążenia pozwanych odpowiedzialnością z tytułu niespłacenia na jego rzecz należności (która de facto została spłacona poprzez przekazanie środków P. N.) wypełnia przesłanki z art. 5 k.c. i stanowi nadużycie prawa podmiotowego. W związku z tym nie zasługuje on na ochronę w świetle zasad współzycia społecznego.

Przepis art. 5 k.c. znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy osobie uprawnionej przysługuje określone prawo podmiotowe, lecz w świetle oceny danego stanu faktycznego i przy uwzględnieniu treści konkretnej normy prawnej korzystanie przez nią z tego prawa pozostaje w sprzeczności z zasadami wskazanymi w tym przepisie - zasadami współzycia społecznego. Zasady te są normami o szczególnym uzasadnieniu aksjologicznym, są to mianowicie normy moralne zawierające reguły postępowania między osobami lub tylko normy obyczajowe. W pierwszym rzędzie należy podnieść, iż strona podnosząca zarzut naruszenia zasad współzycia społecznego przez drugą stronę nie może ograniczyć się do tak ogólnego zarzutu, ale powinna wskazać jakie konkretnie zasady współzycia społecznego zostały naruszone przez drugą stronę.

Pozwani podnieśli, że powód naruszył zasady współzycia społecznego, ponieważ mimo, że Spółka (...) sp. z o.o. spełniła świadczenie na rzecz powodowej spółki składając środki pieniężne za pośrednictwem upoważnionej osoby – P. N. będącego wspólnikiem w powodowej spółce, to powód w dalszym ciągu domagał się zapłaty z tego tytułu (wnosząc o wpisanie swojej wierzytelności na listę wierzytelności w toku postępowania upadłościowego spółki (...) Sp. z o.o.). Nie ulega wątpliwości, że zachowanie powoda, który po pozyskaniu wiedzy o przywłaszczeniu środków pieniężnych przez P. N. (co zostało potwierdzone prawomocnym wyrokiem wydanym w sierpniu 2013 roku) poszukiwał innych sposobów zaspokojenia swojej wierzytelności domagając się obciążenia pozostałych członków zarządu. Zatem jego zachowanie należy zakwalifikować jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Bowiern kwestia rozliczeń pomiędzy powodową spółką a jej wspólnikiem jest wewnętrzną sprawą tej spółki.

W świetle twierdzenia, że wierzytelność po stronie powodowej została zaspokojona, również kwota 1.266,73 zł uzyskana przez powoda od spółki (...) Sp. z o.o. w R. w toku jej postępowania upadłościowego stanowiła bezpodstawne wzbogacenie.

Konsekwencją przyjęcia dominującego w orzecznictwie poglądu w przedmiocie charakteru prawnego odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. jako odpowiedzialności odszkodowawczej ex delicto jest przyjęcie za podstawę prawną dla rozstrzygania kwestii przedawnienia roszczeń z tego tytułu przepisu art. 442¹ § 1 k.c. (por. uchw. SN(7) 7.11.2008 r., III CZP 72/08, OSNC 2009, Nr 2, poz. 20; wyr. SN z 18.2.2015 r., I CSK 9/14, Legalis; wyr. SN z 2.10.2007 r., II CSK 301/07, Legalis; wyr. SN z 7.2.2007 r., III CSK 208/06, Legalis; wyr. SN z 24.6.2005 r., V CK 736/04, Legalis; tak też m.in. A. Olejniczak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, cz. 1, 2014, art. 442¹, s. 543). Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Termin przedawnienia roszczeń wobec pozwanych rozpoczął bieg od momentu uzyskania przez powodową spółkę świadomości, że wyegzekwowanie długu od spółki jest niemożliwe. W okolicznościach niniejszej sprawy tym momentem było najpóźniej obwieszczenie z dnia 5 grudnia 2014 w (...) o złożeniu ostatecznego podziału funduszów masy upadłości (...) Sp. z o.o. w R..

Ustalenie przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 416/01, OSNC 2004, nr 7-8.). Powód jako podmiot profesjonalny dbający o swoje interesy powinien dołożyć należytej staranności celem podjęcia czynności zmierzających do zaspokojenia swoich roszczeń od dłużnej spółki, a w następnym w odpowiednim czasie dochodzi odpowiedzialności o członków zarządu tej spółki. Zatem w dacie złożenia ostatecznego podziału funduszy masy upadłości (...) Sp. z o.o. zamieszczonego w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, tj. w dniu 5 grudnia 2014 roku w ramach prowadzonego postępowania upadłościowego, powód powziął wiedzę o braku majątku spółki i od tego momentu swój bieg rozpoczął 3-letni termin przedawniania.

W związku z tym Sąd stwierdził, że skoro powód miał świadomość szkody i osoby obowiązanej do jej naprawienia w dniu 5 grudnia 2014 r., to w konsekwencji roszczenie powoda uległo przedawnieniu co najmniej w dniu 5 grudnia 2017 roku. W okresie biegu przedawnienia nie doszło do jego przerwania, albowiem pozew wniesiony został dopiero w dniu 7 sierpnia 2018 r., zatem po upływie 3-letniego terminu do dokonania tej czynności.

Z powyższych przyczyn Sąd oddalił powództwo w zakresie objętym żądaniem pozwu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. ustalając, że powodowa spółka ponosi koszty procesu w całości i pozostawiając ich rozliczenie co do wysokości referendarzowi sądowemu po prawomocnym zakończeniu sprawy.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.